

KAREL ŠTRBENK:

Jure.

Žaloigra otroka v treh dejanjih.

(Dalje.)

III. DEJANJE.

Ubožna soba. V kotu kup slame — na njej leži Jure — bos je in neodet. V kotu star stol — na njem sedi Polona — stara, sključena z zlobnim obrazom in hudobnimi očmi. Jure globoko sope. Edina oprema je miza in klop ob steni.

Župan (vstopi): No, ali je prišel sinoči domov? Zakaj ga nisi poslala k meni, kakor sem ti ukazal? Veš, kdo sem: Župan! In vi v ubožnici ste meni podložni. Tatu vzrejš, Polona, in ne krščanskega človeka, kakor bi morala.

Polona (se počasi dvigne in se opira na palico): Gospod župan, vem, da je slab, jako slab, a v krvi mu je to. Ne moremo ga poboljšati — vedno molim z njim, posti se že na vse pretege, a poboljšati se noče in se noče. Svetujte mi, kaj naj storim z njim? Sinoči ga nisem mogla poslati k vam, ker ga ni bilo domov. Prišel je kot zločinec v jutro, drgetal je po vsem telesu in upadel je bil njegov obraz. Jokal je in jokal, dokler ni tu omagal in zaspal. Meni se zdi, da je bolan in če je bolan, mislim, da je potreben pomoči — človek je — čeprav sirota. Sicer pa je res, da je zloben.

Župan (gleda na Jureta): Sama bremena nam nakladajo — tu ga redim — da bo kradel. (Stopi k Juretu.) Vstani — solnce je že visoko — v gozd pojdi, da prineseš drv — brez dela ne boš postavval!

Jure (odpre oči in bolestno de): Takoj bom vstal. Prosim, ne tolcite me, nisem kradel! In k mami me pošljite v mesto, tam me ne bodo topli, mama ne bo pustila. In grem v gozd — prinesiti hočem butaro, veliko, da bo dosti drv. Samo ne tolcite me! In lačen sem, lačen. (Zajoče.)

Župan: Kje si hodil ponoči, kje si bil, da te ni bilo domov in zakaj nisi prišel k meni zvečer, kakor sem ti naročil?

Jure: Bal sem se, a v gozdu mi je bilo prijetno. Govoril sem z mamo, slišal sem, ko me je poklicala od daleč — silno daleč.

Polona: Ne gobezdaj neumnosti! V gozdu si zaspal in sanjalo se ti je, ali pa si hodil po vrtovih in klatil sadje. — Zloben si!

Jure: Nisem, teta Polona, tudi tedaj nisem, ko so me obdolžili, samo zato so rekli, ker nimam mame, da bi me branila. In butaro — to so mi tudi oni raznesli — skrili so mi vrv — a jaz sem nabral drv in veliko butaro sem jih nabral, pa so mi jo vzeli.

Župan: Ne laži! Hodil si okrog po vasi in jabolka si kradel, zato boš kaznovan.

Jure (zajoče): Ne tepite me, prosim, takoj grem v gozd in prinesel bom drv. (*Hoče vstati — pa omahne in glasno zaihti.*) Ne morem danes, danes ne morem, bolan sem... (*Ihti.*)

Župan: Len si, ne bolan!

Jure: Hočem, bom vstal — (*Ne gane se — le ihti.*)

Polona: Morda pa je v resnici bolan — kaj bo, kaj bo, če nam tu umrje!

Župan (nekaj časa molči): No, ne bo tako hudo — malo se je morda prehladil, ko je lazil ponoči okrog — saj ima tu posteljo — trmast je. Počakaj, Polona — pošljem ti lonček juhe zanj. Končno je vendar morda res, da je bolan in človek je tudi. (*Odide.*)

Polona: Dobro, dobro, hočem mu dati vse, samo pošljite. (*Gre k Juretu.*) Treba ti je bilo tega — svojeglavnost — prav, pa leži bolan — jaz ti nisem kriva.

Jure: Teta Polona, meni je tako težko — teta Polona — bolan sem in zdi se mi — zdi se mi — da pojdem kmalu, kmalu k mami. Tako me bo zopet rada imela, nihče več ne bo smel, da me tolče, o ne bo pustila! In Marija je rekla, če zbolim in umrjem, da pridem gotovo k mami — gotovo ji je hudo, ko vidi, da me tolčete.

Polona: Kaj boš hodil k mami — v gozd pojdeš popoldne — nimamo drv in jesen je tu.

Jure: Da, v gozd, tam je prijetno — tam se pogovarjam z mamo, hočem ji reči, da kmalu pridem — tam na jasi pri znamenju me vsak dan čaka in jaz vem, da me vidi, ko nesem butaro na rami in mi hoče pomagati — pa ne more, ker je daleč od mene.

Polona (vzame rožni venec): Sinoči nisi molil, gotovo si pozabil.

Jure: Nisem pozabil, molil sem, a danes — sedaj ne morem.

(*Vrata se odpro, Marija vstopi v izbo. V roki nese lonec in žlico.*)

Marija (stopi k Juretu): Jure, ali si bolan? Kaj te boli? Na, vzemi, prinesla sem ti juhe, da boš jedel, ker si gotovo lačen.

Jure (sede, vzame žlico in izkuša jesti): Ne morem — nočem!

Marija: Hudo te boli, kaj ne, Jure! Nič se ne boj, ne bodo te več tepli — povedala sem očetu, da nisi ti kradel in da si drv v resnici nabral, pa da so ti jih raztresli. Tudi sosedov stric je rekel, da ni hud nate, da dobro ve, da nisi ti jabolk obral.

Jure: Ali si povedala?!

Marija: Da, povedala sem vsem in oče zdaj ve, da si nedolžen. Jožek te je prišel zatožit, a Jožek jih je sam oklatil. In butaro ti je tudi on raztepel — sam je povedal. Nič se ne boj, Jure! Jutri popoldne se bomo zopet igrali na jasi in ti se boš igral z nami.

Jure: Da, tja na jaso pojdemo in se bomo igrali — danes je že kasno, danes ne morem, sem bolan. Kje je Marjan?

Marija: Da, tudi on pride k tebi. — Rekel mi je poprej, da tudi on pride semkaj, ko je slišal, da si bolan.

Jure: Marija, ali pojdem sedaj lahko k mami?

Marija: Zakaj bi šel sedaj k mami?

Jure: Saj si mi tedaj rekla, če zbolim in umrjem, da pojdem lahko k njej. Tako rad bi šel.

Marija: Ne, saj nisi tako bolan, da bi umrl — jutri boš že zdrav!

Jure: A jaz bi šel rad k njej.

Marija: Ubogi Jure!

(Konec prih.)

Noč.

*Na pester prt razpetih trat
sij blede mesec svoj izliva,
in ozek potok v vrbah skrit
objemlje v svitu rjava njiva.*

*Globoka je prozorna noč —
vesoljstva sen in stvarstva čudo,
spokojne lehe senči mrak,
prepreza vso zaspano grudo.*

*V rokah je hlad, v pogledu mir ...
Vsa tema je azurno steklo,
ki reže veter jo kot nož,
kot kose naostreno jeklo.*

*Nobena luč ne bode v noč,
le v nebu zvezde so pripete,
ki gledajo na strehe koč,
na cerkve v črni plašč odete.*

*O, noč, v pristanu hladnem skrij
vso zlobo našo, bol in bedo,
posveti naj goreča luč
danice zvezde v srca gredo!*

Damjan.

Zdravilo.

*Kadar sobo mrak objame,
v roke gosli očka vzame,
zaigra nam prelepó.
Pesem naša se oglasi,
da možjé, žené na vasi
okenca samo pripró.*

*Zajček v vrtu je na paši
in se prehudó prestraši,
ko začuje strunic glas.
Zdaj očetu struna počí —
zajček ves plašan odskoči,
več na vrt ni hodil v vas.*

Fr. Ločniškar.

